

Szakmai beszámoló a Jedlik Ányos Gimnázium 7.a osztályának felvidéki utazásáról a Határtalanul pályázat keretében

Nyugat-felvidéki vartúra

Utazás időpontja: 2025.III.17.-2025.III.20.

Pályázati azonosító: HAT-KP-1-2024/1-001813

A felkészülés

Utazásunk előtt többféle módon igyekeztünk felkészülni a témából. Összesen 5 felkészítő órát tartottunk, továbbá ellátogattunk a Magyarság Háza Galéria felkészítő foglalkozására is.

Az első felkészítő óránkon (2025.III.03.) az osztályt csoportokra bontottuk, a továbbiakban ugyanis a tanulók csoportokban dolgoztak, kutattak. A csoportbontás alapját az utazásunk helyszínei adták. Minden tanuló egy papírt húzott, amelyen az utazás állomásairól voltak ismeretek. Mivel a tanulók 4 fős csoportokban dolgoztak, minden helyszínről négy információt használtunk. A tanulóknak az adott információról internethasználat segítségével meg kellett keresni, hogy utazásunk mely állomásához kötődik, majd pedig meg kellett találniuk csoporttársaikat. Ezt a folyamatot azzal segítettük, hogy a terem különböző pontjain elhelyeztük a helyszínek neveit, az arra a területre vonatkozó információt kapó tanulók ott gyűlhetek össze. Miután a csoportok így megalakultak, az első feladatuk az volt, hogy a helyszínről húzott ismereteknek kikutassák a hátterét, majd csoporton belül azt megosszák.

A második felkészítő órán (2025.III.06.) a csoportoknak kettős feladata volt. Könyvek, korábbi otthoni keresések, órai internetes anyaggyűjtés alapján fel kellett tárniuk a kapott

helyszín történelmét, jelentőségét; a cél az volt, hogy az előző órán szerzett tudásukat bővítsék, elmélyítsék. Ezt követően egy nagy alakú papírra gondolattérképszerűen fel kellett tüntetniük - szöveggel, rajzzal - ismereteiket. Az elkészült gondolattérképeket kiállításszerűen elhelyezték a teremben a padokon, majd a csoportok a vándorlós módszerrel megtekintették az összes gondolattérképet így szerezték az összes helyszínről alapismereteket. A vándorlós kiállítás megtekintése után a csoportok kérdezhettek egymástól a gondolattérképek alapján. Ezzel a módszerrel az összes csoport alapszinten megismerhette az összes helyszínt.

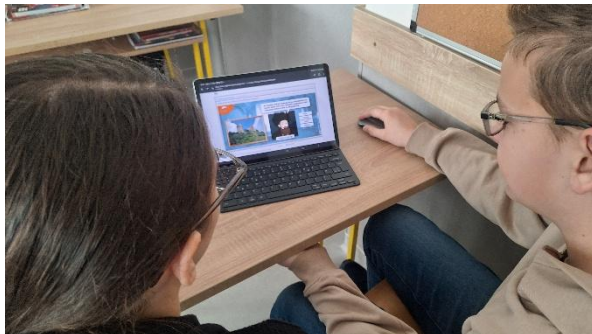
A harmadik felkészítő órán (III.07.) a csoportok a Barangoló digitális tartalomtár megadott feladatainak elvégzésével játékosan teheték próbára tudásukat, illetve szerezhettek a helyszínekről, a terület kultúrájáról újabb ismereteket. A Barangoló digitális tartalomtár felhasznált tartalmai:

Pozsony, a Magyar Királyság fővárosa <https://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=2566>

Felvidéki várak, urak és úrnők <https://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=2533>

A kettévágott falu <https://www.okosdoboz.hu/feladatsor?id=2586>

Az utolsó felkészítő óránkat március 13-án tartottuk. Ezen az órán a tanulók az utazás részletes programjával ismerkedhettek meg, illetve az utazás gyakorlati, pragmatikus kérdéseit is ekkor beszéltük meg.

A Magyarság Házában tett látogatásra felkészülve (III. 04.) foglalkoztunk a trianoni békeszerződés történelmi, területi, népességeloszlási, kulturális, nyelvi, érzelmi következményeivel. Ezek után 2025. március 5-én 14,15 perces kezdettel vettünk részt a Magyarság Háza Galériában (Budapest, 1051 Nádor utca 17.)) szervezett "Szórványmagyarság" rendhagyó órán. Az órán megismerkedhettünk a határainkon túl élő magyarság különböző csoportjaival. Sokféle ismeretet szerezhettünk ezekről a területekről: az elhelyezkedésükről, a történelmükről, a területek elnevezéséről, az ott élő magyarság számáról, életmódjáról, helyzetükből adódó problémáikról. Az órán játékos feladatok is segítettek a terület megismerését, az ismeretek rögzítését. Az órán való részvételről igazolást kaptunk.

IGAZOLÁS

Igazolom, hogy az alábbiakban foglalt oktatási intézmény „Határtalanul!” programban résztvevő diákjai és kísérő pedagógusai részt vettek a Magyarország Háza Galériában szervezett „Szórványmagyarország” című rendhagyó óránkon.

Oktatási intézmény neve:

Jedlik Ányos Gimnázium

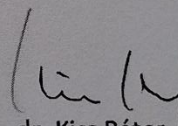
Látogatás időpontja (év/hó./nap): 2025. március 5.

Látogatáson résztvevő diákok száma: 31

Diákokat kísérő pedagógusok száma: 2

Elérhetőség (e-mail cím): bhzsuzsanna@gmail.com

Kelt, Budapest, 2025. március 6.

dr. Kiss Péter

igazgató

Az utazás

2025. március 17-én 7 órakor indultunk iskolánktól, a Jedlik Ányos Gimnáziumtól.

Első állomásunk Dévény volt. Ott megtekintettük a várat, a Duna és Morva folyók összefolyását, valamint a kommunista diktatúra áldozatainak emlékművét, melynél elhelyeztük koszorúnkat tiszteletadással valamennyi áldozat emlékére. A dévényi várnak megismerhettük jelentőségét, illetve felidéztek Ady Endre Góg és Magóg fia vagyok én című költeményét, ebben Dévény szimbolikus jelentőségét.

A következő állomásunk Pozsony volt. Az idegenvezető segítségével elmélyítettük ismereteinket arról, milyen szerepet játszott Pozsony a magyar történelemben. Megtekintettük a várat, a történelmi városközpontot, a magyar reformországyűlések színhelyéül szolgáló épületet, majd pedig a Szent Márton templomot. A templomban tanulmányoztuk a gótikus építészetet, a templom szerepét a magyar királyok koronázásában, megtekintettük a kincstárat, és tiszteletteljes emlékezésünk jeleként elhelyeztünk egy koszorút a templom belső terében.

Utazásunk első napjának utolsó állomása Szentgyörgy és Fehérkő vára volt: itt a Pálffy család régióban betöltött jelentős szerepét tudhattuk meg, illetve megmásztuk a XII. század épült, ma már romos Fehérkő várát, mely ebben az állapotában is sugallja hajdani erejét. Ezek után szállásunkra Deákiba mentünk, ahol a vacsora után az idegenvezető szervezésében

felkészülendő a második nap egyik programpontjára, a régió népdalaiból tanultunk, s a már ismerteket gyakoroltuk.

A második napon (2025. márc.18.) nagyon izgatottan indultunk útnak: első úticélunk ugyanis Galánta volt, az ottani Kodály Zoltán Gimnázium, amely magyar tanítási nyelvű. A galántaikkal való találkozásunkat azért is vártuk különösen, mert hajdan, a 70-es, 80-as években iskolánknak, a Jedlik Ányos Gimnáziumnak a galántai gimnázium ún. testvériskolája volt, s rendszeresen voltak az egymáshoz látogatások. Marsall János, a galántai Kodály Zoltán Gimnázium igazgatója ifjú tanárként még járt a Jedlikben, s a mi igazgatónk, Bese Benő igazgató úr pedig diákként vett részt a galántai csereutazáson. Így azt érezhettük, régi barátokhoz érkezünk. Így is történt. Marsall János igazgató úr és kollégái, valamint a diákok, akikkel találkoztunk, nagyon kedvesen fogadtak bennünket. Az igazgató úr bemutatta a gimnázium történetét, mesélt a viszontagságos évekről, hallhattunk arról, hogy a kisebbségi lét milyen nehézségekkel jár. Ízelítőt kaphattunk az iskolában folyó sokszínű tevékenységekről: láthattuk a néptáncsoportot gyönyörűen táncolni, hallhattunk részleteket a Tsízió diákszínpad nagyszerű Jézus Krisztus Szupersztár musical előadásából. A galántai diákokkal együtt koszorúztuk meg Kodály Zoltán szobrát, s elénekeltük közösen az A jó lovas katonának toborzó dalt, melyet Kodály Galántától nem messze, Zsérén gyűjtött. Mikor elbúcsúztunk a galántaiktól, megfogadtuk, hogy a két iskola kapcsolatát ismét élőbbé tesszük. Galánta ott maradt a szívünkben, s tette sarkall bennünket: a 2025/26-os tanév Jedlik Napi rendezvénysorozatára szeretnénk meghívni a galántai gimnázium küldöttségét, a szervezést megkezdtük.

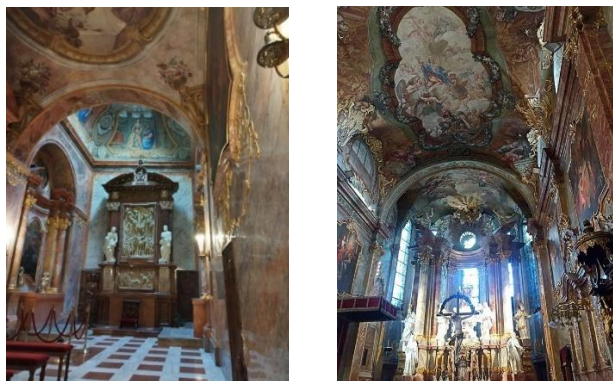

Ezen a napon még két monumentális, gyönyörű középkori várkastély várt ránk. Vöröskő vára, a Kárpát-medence egyik legszebben fennmaradt és berendezett várkastélya, mely a grófi Pálffy családé volt több mint 300 éven át. Itt tanultuk meg, hogy a Pálffyak címerébe hogyan került a kocsikerék közé szorult szarvas. Ezzel a címerrel aztán még többször találkoztunk további utunkon, hiszen a környék egy igen fontos történelmi családja volt a Pálffy család.

A délutánt Nyitrán töltöttük, ahol a Püspökvárat látogattuk meg. Sétáltunk a nyitrai várkomplexumban, és megcsodáltuk a pompázatos barokk templomot, miközben közvetlenül megszemlélhettük a barokk stílus jellegzetes jegyeit.

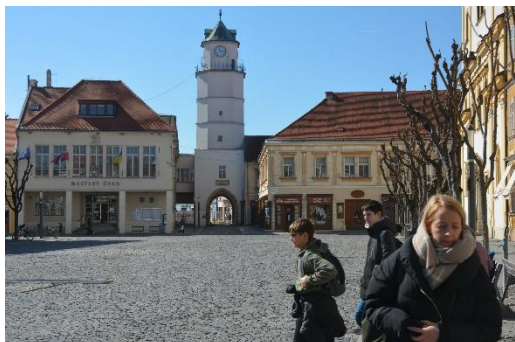
Második napunk a Zoboralja tájegységhez tartozó Zsérén ért véget, ahol a tájházban a Zsibrice együttes várt bennünket. Az együttes alapító tagja, Bencz Ilona beszélt a tájházban látható kiállításról, képet alkothattunk a régebbi vidéki életmódról, tanultunk a fonásról, szövésről. Megismerhettük a falu és a tájegység jellegzetes ünnepeit, a hozzájuk kapcsolódó népszokásokat, majd pedig asszonycsúfoló dalokat hallgattunk meg az együttes előadásában. A közös délutánt az együtténeklés zárta, itt énekeltük el az előző este gyakorolt népdalokat, s a magyar népzene keresztül átélhettük életterben, szokásokban, életkorban eltérő nemzettársainkkal a közösség, együvé tartozás érzését.

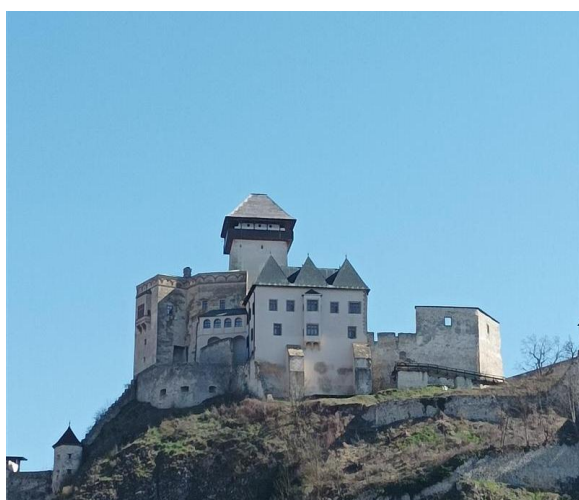
Harmadik napunkon (2025. márc.19.) először Trencséntornyosra mentünk. 1708 augusztusában itt játszódott le a Rákóczi szabadságharc egyik fontos csatája, a trencsényi csata. Erről az eseményről emlékeztünk meg a trencséntornyosi emlékműnél, ahol elhelyeztük a tiszteletadás és emlékezés koszorúját, és elénekeltünk egy kuruc dalt.

Majd átmentünk Trencsénbe. Megtudhattuk, hogy ez a település már a római korban is ismert volt, a Marcus Aurelius császár által vezetett római légiók terjeszkedésének legészakibb bizonyítékait találták meg itt. Először felmentünk az óratoronyba, onnan csodáltuk meg a várost.

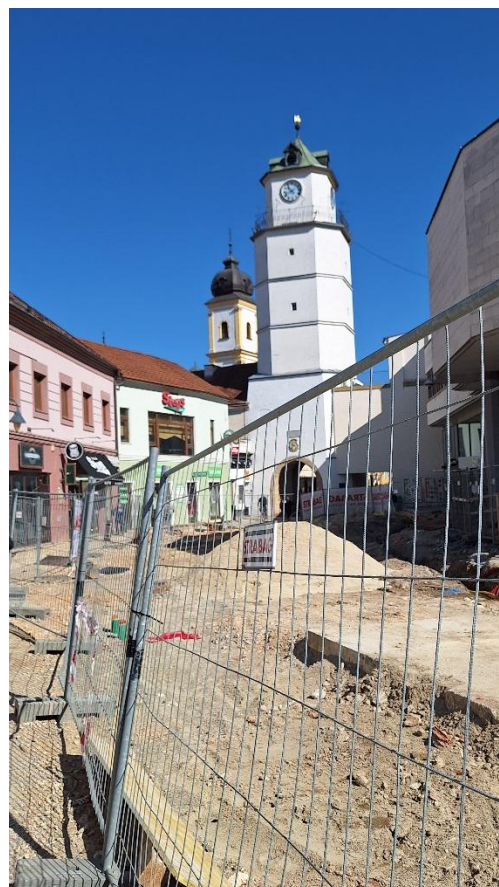
Majd pedig bejártuk a zegzugos várat, s közben a kiállítások segítségével elképzelhettük, hogyan élhettek itt a középkorban az emberek.

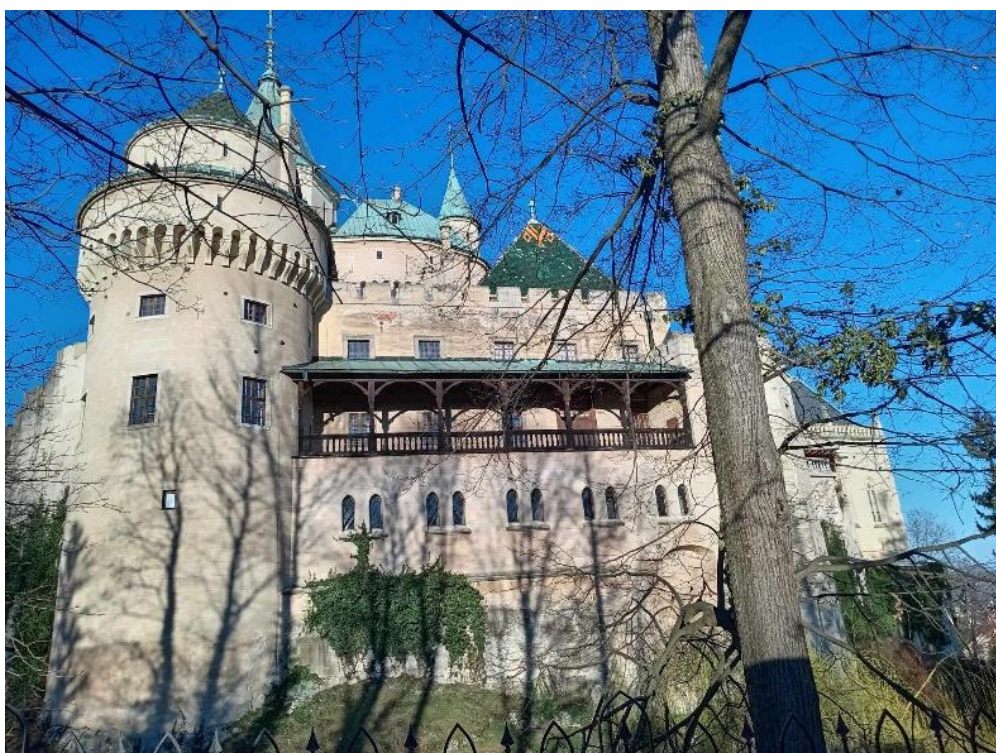
A vár megtekintése után végigsétáltunk a városon, idegenvezetőnk segítségével ismerkedhettünk a város történelmével, kiemelkedő személyiségeivel.

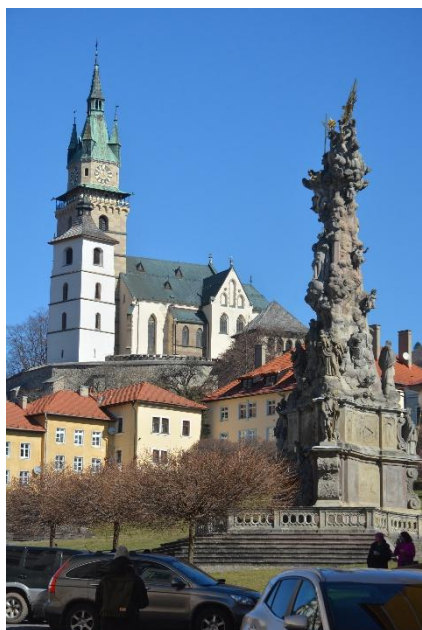
Az óvárosban felújító munkák folytak és folynak, ugyanis a város már 2026-ra készül, amikor is Európa kulturális fővárosa lesz. A trencséniek kedvesen invitáltak bennünket, térjünk vissza a 2026-os eseménysorozatra.

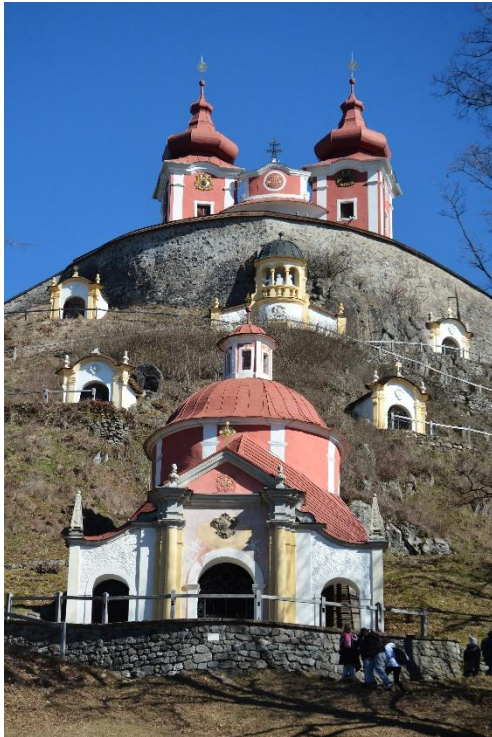
Napunkat Bajmócon zártuk, ahol egy nagyon különleges vár fogadott minket. A bajmóci vár egészen a XIX. század végéig megőrizte középkori jellegét, akkor azonban tulajdonosa, a Pálffy család egy sarja, Pálffy János Ferenc gróf átépíttette a későgótikus francia várbelsők mintájára. Az átalakítás 1908-ra készült el, a kastélyban rengeteg helyiséget alakítottak ki, és 365 ablakot készítettek, a szóbeszéd szerint azért, hogy minden nap másik ablakon lehessen kinézni. A kastélyon kívül megtekintettük a családi kriptát, és a vár alatt található cseppkőbarlangot is.

Negyedik napunkra (2025. márc.20.) a magyar történelem két híres bányavárosa jutott: Körmöcbánya és Selmecbánya. Körmöcbánya az egykori Magyar Királyság egyik legfontosabb aranybányászattal foglalkozó bányavárosa volt. Az aranybányászaton kívül itt működött a korszakban a legfontosabb pénzverőhely is, ahol a híres körmöci aranypénzt verték. A város kedves főterén kívül meglátogattuk a Pénzérmék és Érmék Múzeumát, ahol a bányászati tevékenységgel, a pénz történetével és a pénzveréssel ismerkedhettünk. Sőt, a látogatás végén kipróbálhattuk a pénzverést is, egy kerek fémérmére a mintát egy határozott nagy kalapácsütéssel kellett beleütnünk.

Körmöcbányáról Selmezbányára mentünk át. Selmezbánya is egy ősi bányaváros, de itt elsősorban ezüstöt bányásztak. Ma már fontosabb a város turisztikai jelentősége, mint bányatevékenysége, de a bányászat hagyománya még ma is élő a városban. Ottjártunkkor például bányászkongresszust tartottak a városban, így láthattuk, milyen a bányászok ünnepélyes egyenruhája. Először felmentünk a Kálvária dombra. A történelmi Magyarország leglátványosabb Kálváriája ez, 2 templommal, 19 kápolnával. Barokk stílusban épült 1744 és 1751 között, a selmezbányai tehetős pogárok jelentős adakozása révén és a selmezbányai bányászok munkája segítségével.

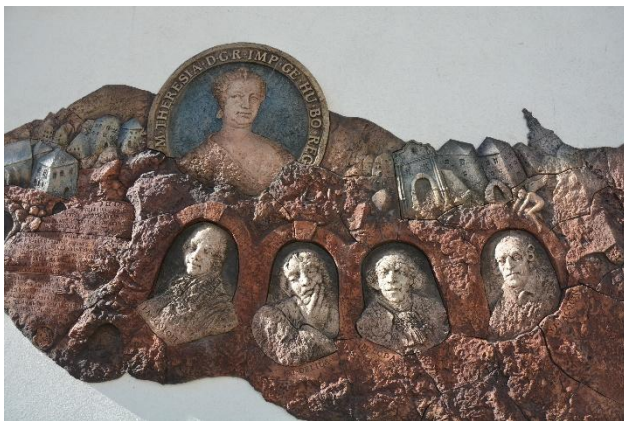

Majd a selmecbányai evangélikus líceum falán lévő emléktáblánál helyeztük el utolsó koszorúnkat, mellyel Petőfi Sándor és Mikszáth Kálmán iránt fejeztük ki tiszteletünket. Ők életük egy szakaszában ezen épület falai között végezték tanulmányaikat.

Selmecbánya utcáin sétálva ismerkedtünk a város történetével.

Itt ért véget felvidéki utazásunk, buszba szálltunk, s elindultunk Budapest, még pontosabban kiindulópontunk, a Jedlik Ányos Gimnázium felé.

Csodálatos és gazdag négy napot élhettünk át a Felvidéken, sokat tanulhattunk a magyar történelemről, megtapasztalhattuk az ottani élet sajátosságait.

Ezúton is szeretnénk kifejezni hálás köszönetünket mindazoknak, akik utazásunkat lehetővé tették és segítettek. Köszönetet mondunk a Bethlen Gábor Zrt.-nek a pályázat adta lehetőségért, a Dél-Pesti Tankerületnek, hogy utunkat mindenben támogatták, Kollár Szilviának, a Dél-Pesti Tankerület pályázatokért felelős referensének, hogy mindennemű kérdésben számíthattunk türelmes, kedves, hathatós segítségére, a Jedlik Ányos Gimnázium igazgatóságának, akik minden munkafázisban segítettek a szervezést és a kivitelezést, a Csillagösvény utazási irodának, akik utunkat és a gazdag programokat megszervezték, Káposzta Lajos idegenvezetőnek, akitől sok ismeretet szerezhettünk.

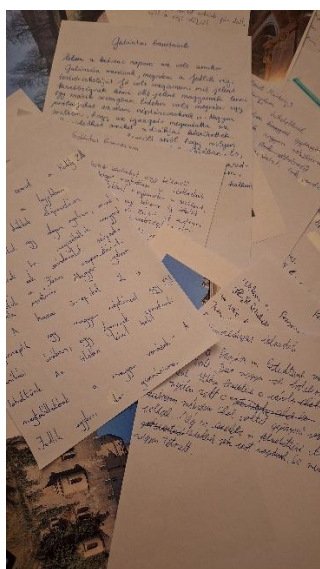
A Határtalanul ismeretfal, Határtalanul élményfüzet és a Nemzeti Összetartozás Napja

A program értékelését összekapcsoltuk a Nemzeti Összetartozás Napjának témánapjára való felkészüléssel.

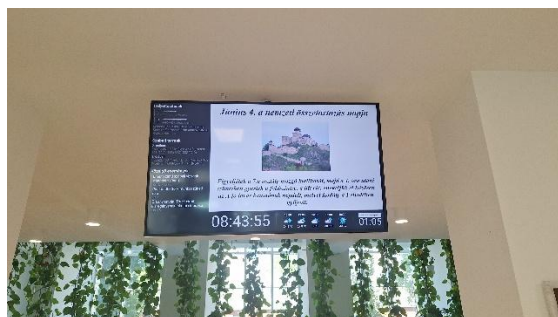
A tanulók az értékelő órákon is csoportokban dolgoztak. Az első órán (2025.V.30.) a csoportok arról beszélgettek, hogy mely program vagy programok, avagy az út során szerzett élmények, ismeretek voltak számukra a legmeghatározóbbak. A csoportok a beszélgetés során kialakították a csoport közös véleményét. Majd a csoportok bemutatták választásaikat a megosztás keretében. A csoportok választásai alapján alakítottunk ki különböző csoporttémákat, melyeket utazásunkról legjelentősebbnek tartottunk. Ezek a témák a következők voltak:

A szóránymagyarságról általában; Pozsony; Várak világa: Fehérkő, Nyitra, Vöröskő, Trencsén; bányavárosok: Körmöcbánya, Selmecbánya; Galánta – a galántai Kodály Zoltán Gimnázium; Kodály Zoltán kapcsolata a Felvidékkel.

A harmadik értékelő órán (IX.02.) a kiállítást és a kiadványt ismét elrendeztük a teremben, mivel a nyári szünet idejére elraktuk azokat.

A Nemzeti Összetartozás Napján tehát azt szeretnénk volna az iskola elé tární, amit mi megtanultunk, megtapasztaltunk ezen az utazáson a határon túli magyarság életéből. Ezen keresztül szeretnénk volna ismeretanyagában és érzelmileg is közelebb hozni a diákokhoz a szórványmagyarság életét, küzdelmeit, problémáit, örömeit; átélhetővé tenni közös kultúránkat, az együvé tartozást. Az osztály által csoportokban készített táblókkal csináltunk mozgó kiállítást. A táblókon ismeretek és kérdések is szerepeltek. Június 4-én az első három szünetben a mozgó kiállítás keretében a csoportok bejárták az iskolát, az iskola tanulóinak és tanárainak megmutatták a táblókat, valamint feltették a kérdéseket, jó válaszok esetén kis ajándékot kapott a válaszadó. A csoportok valamennyi osztályt felkeresték, így biztosítottuk, hogy minél többen ismerkedhessenek meg a témával. A témanap egy közös énekléssel zárult a 4. szünetben, mikor az osztály és az iskola más megjelent tanulóit és tanárait együtt elénekelték az A jó lovas katonának népdalt, melynek aktualitása, hogy Kodály Zoltán az utazásunk területén gyűjtötte. A Nemzeti Összetartozás Napjának programjairól az iskola informatikai rendszerén, a kivetítőkön keresztül az iskola tanulóit és tanárait tájékoztattuk.

Budapest, 2025. szeptember 16.

Horváth Zsuzsanna